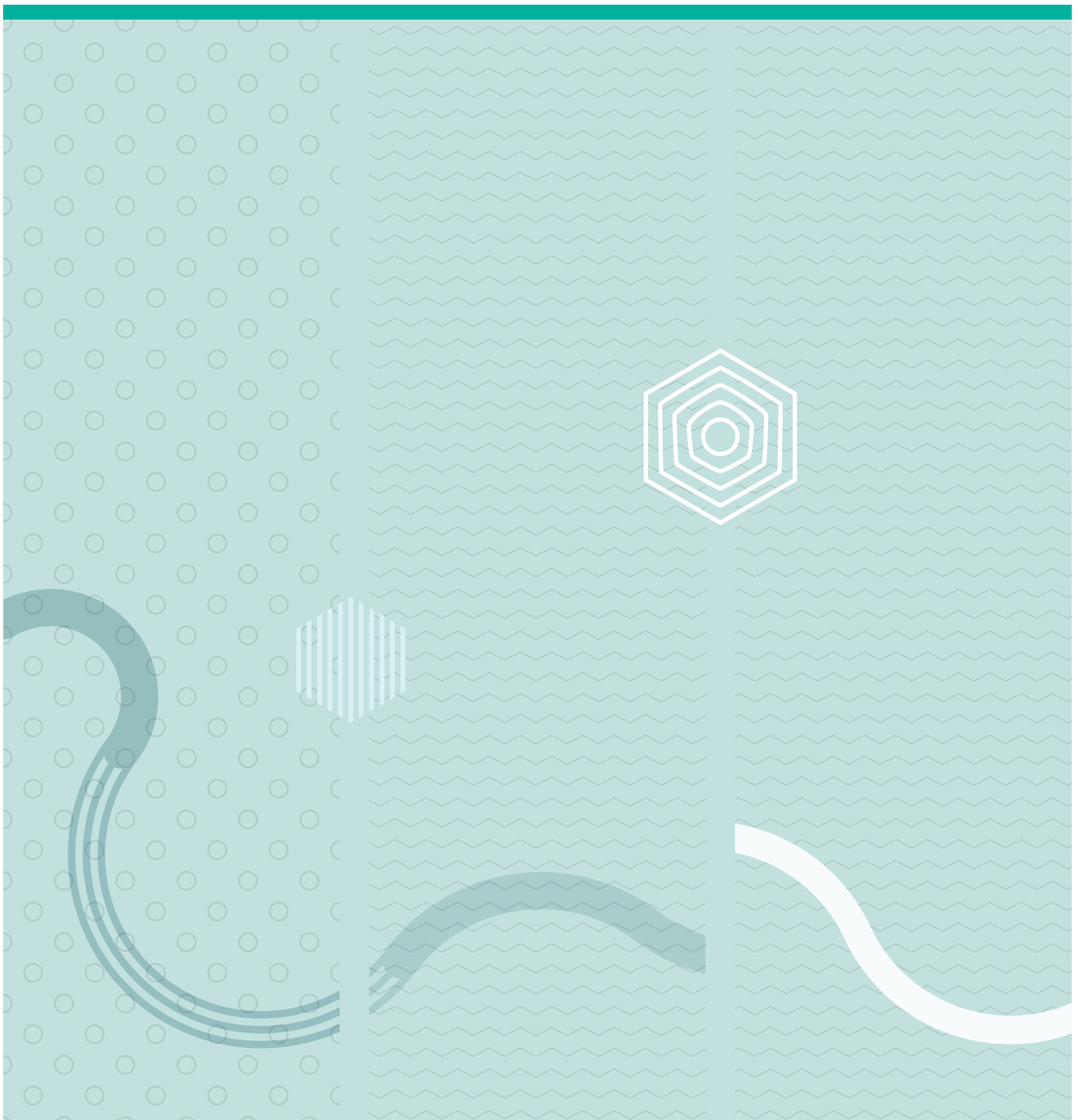

Studenter med norsk som andrespråk – Forslag til støttende studietiltak

Sonia Muñoz Llort
 Jorunn Eriksen Becker
 Therese Breen Brudevoll
 Lubna Makhoul
 Hanna Kavli Lodberg-Holm
 Hilde Therese Løvig-Larsen
 Maija Heinilä
 Beate Lie Sverre

Sonia Muñoz Llort, Jorunn Eriksen Becker, Therese Breen Brudevoll, Lubna Makhoul, Hanna Kavli Lodberg-Holm, Hilde Therese Løvig-Larsen, Maija Heinilä og Beate Lie Sverre

Studenter med norsk som andrespråk – Forslag til støttende studietiltak

© Sonia Muñoz Llort, Jorunn Eriksen Becker, Therese Breen Brudevoll, Lubna Makhoul, Hanna Kavli Lodberg-Holm, Hilde Therese Løvig-Larsen, Maija Heinilä og Beate Lie Sverre, 2023

Universitetet i Sørøst-Norge
Horten

Skriftserien fra Universitetet i Sørøst-Norge nr. 121

Rapporten ble utarbeidet i 2021 og distribuert i begrenset opplag fra januar 2022 under tittelen *Prosjekt tiltak for studenter med norsk som andrespråk: Rapport 2021*

ISSN: 2535-5325 (Online)

ISBN: 978-82-7206-759-4 (Online)

Utgivelser i skriftserien publiseres som Creative Commons* og kan kopieres fritt og viderefremidles til andre interesserte uten avgift. Navn på utgiver og forfatter(e) angis korrekt. [http://creati-](http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.no)

[vecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.no](http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.no)

Forord

Denne rapporten er utarbeidet av en intern arbeidsgruppe ved USN etter utnevning og mandat fra direktør for Avdeling for Studie og Utdanningskvalitet (AUS) Vibeke Bredahl.

Formålet med rapporten er å foreslå konkrete tiltak som kan utvikles og videreutvikles ved USN for å ivareta studiekvaliteten for studenter med norsk som andrespråk. Disse tiltakene bygger på eksisterende tilbud både ved USN og andre utdanningsinstitusjoner, og på forskning på nasjonalt og internasjonalt nivå.

Arbeidsgruppen vil takke Vibeke Bredahl for tilliten til å utarbeide rapporten, vi håper at den kan bidra til en styrking av nåværende tiltak og aktiviteter rettet mot denne gruppe studenter. Arbeidsgruppen vil også takke Knut Gunnar Aspesen for støtte til å beregne kostnader tilknyttet tiltakene. Sist, men ikke minst, koordinatoren i gruppen vil takke hele arbeidsgruppa for en fantastisk faglig innsats med stort engasjement og profesjonalitet til å samarbeide. Dere har fått frem viktigheten av å støtte oss på evidensbaserte tiltak for å støtte våre studenter med norsk som andrespråk. Det er deres interesse og oppriktig involvering for våre studenter som har fått arbeidet i gruppen frem gjennom hele prosessen.

Rapporten er utarbeidet av:

Jorunn Eriksen Becker (AUS), Therese Breen Brudevoll (HIU), Lubna Makhoul (HIU), Hanna Kavli Lodberg-Holm (TNM), Hilde Therese Løvig-Larsen (HIU), Beate Lie Sverre (FHS) og Maija Heinilä (AUS) og koordinator for arbeidsgruppa, Sonia Muñoz Llord (HIU).

Notodden, 07. januar 2022

Innhold

1. Innledning	3
2. Prosjektets gjennomføring	6
3. Andrespråkstudenters læreforutsetninger og tilpassede læringsaktiviteter	7
3.1. Forskning og erfaringer med andrespråkstudenters læreforutsetninger.....	7
3.2. Forskning om læringsaktiviteter tilpasset andrespråkstudenter	8
3.3. N2-studenter ved USN – Hva skal til for å lykkes?	8
4. Tidligere og pågående prosjekter og tiltak for N2-studenter ved USN og andre universiteter	12
4.1. Tidligere prosjekter og tiltak for N2-studenter ved USN	12
4.1.1. Aksjonsforskningsprosjektet Akademisk språkkafé (ASK) (2017-2019).....	12
4.1.2. Studentmentorordning.....	12
4.1.3. Kultur- og språkutveksling - N2-studenter og utvekslingsstudenter	12
4.1.4. Forberedende aktiviteter for USNs nye internasjonale studenter – sommeren 2020	13
4.2. Pågående prosjekter og tiltak for N2-studenter ved USN	14
4.2.1. Skrivesenteret i Bø.....	14
4.2.2. Akademisk språkkafé - ASK.....	15
4.2.3. Oppmerksomhet på mangfolds-perspektiv i utdanning og i fagmiljø	16
4.2.4. Kompetanseutvikling i veiledning av N2-studenter i praksisstudier	16
4.3. Tiltak rettet mot studenter med norsk som andrespråk ved andre norske universiteter ..	16
5. Forslag til tiltak	18
Referanser	26
Vedlegg	29
Vedlegg 1: Mandat arbeidsgruppe «Studenter med norsk som andrespråk»	30
Vedlegg 2: Pilot for spørreskjema i semesterregistrering for studenter med norsk som andrespråk- høstsemesteret 2021	33
Vedlegg 3: Kartlegging av støtte under studier blant studenter med norsk som andrespråk	38

1. Innledning

Studiedirektør ved Avdeling for Utdanning og Studiekvalitet (AUS) i Universitetet i Sørøst-Norge (USN), Vibeke Bredahl, har mottatt henvendelser fra flere deler av organisasjonen vedrørende utfordringer som studenter med norsk som andrespråk møter knyttet til kommunikasjon, språkkunnskap, akademisk kultur og akademisk skriving.

Institusjonelle utfordringer kommer til uttrykk på ulikt vis:

- Med vanskeligheter under praksisgjennomføring i profesjonsutdanningene
- Ved innlevering av akademisk arbeid (mangler akademisk språkforståelse)
- En gjentakende utfordring i plagiatsaker som går til klagenemnda
- Som del av skikkethetssaker i profesjonsutdanningene
- Tilbakemeldinger fra fakultet om frafall fra studiene
- Seksjon for opptak har laget en rapport som ser på norskkompetansen til studenter som har sin bakgrunn utenfor Norden, da de har fått innspill fra fakultetene at andelen studenter som ikke har tilstrekkelig operativt kunnskapsnivå i norsk er økende.

Denne rapporten retter oppmerksomheten mot forslag for å ivareta studenter som har norsk som andrespråk, og den er forankret i mandatet utarbeidet av Vibeke Bredahl, Studiedirektør ved Avdeling for utdanning og studiekvalitet. (se vedlegg 1)

Andrespråk defineres som det språket man har lært i tillegg til førstespråket og som er samfunnets allmenne språk (Jonsmoen & Greek, 2018). Disse studentene omtales videre som N2-studenter eller andrespråkstudenter. Ved semesterregistrering høsten 2021 er det 2782 studenter ved USN som har oppgitt at de har annet morsmål enn norsk per 01. oktober 2021 (se vedlegg 2).

Vi har undersøkt antall studenter med et annet morsmål enn norsk ved et utvalg studier per høst 2021, og selv om disse tallene kanskje ikke er representative for hele studentgruppen, kan dette gi oss en ganske klar indikasjon på antall studenter med norsk som andrespråk de siste tre årene.

FS-kode	2019	2020	2021
BASYK		88	153
BACHRAD/BACHRADIO	8	4	20
BACHOPTO	20	28	34
OKLED	65	68	129
BLUHEL	29	40	71

Tallene i tabellen er sortert på de som har svart «Ja» på spørsmålet om hvorvidt de har et annet språk enn norsk som morsmål. Dette inkluderer også nordiske søkere, siden vi ikke har spisset ette i piloten

ved semesterregistrering i år. Tallene er derfor høyere enn de vi kan regne med at vil ha behov for tiltak.

Disse tallene samsvarer med hvordan antallet andrespråkstudenter øker i høyere utdanning på nasjonalt nivå (<https://www.ssb.no/statbank/table/08091/tableViewLayout1/>). Imidlertid viser forskning fra de skandinaviske landene at de vitenskapelige ansatte i liten grad har tilstrekkelig utdanningsfaglig kompetanse i å undervise og veilede andrespråkstudenter i universitets- og høyskolesektoren (Engen & Kulbrandstad, 2005; Jonsmoen & Greek, 2015; Mikkonen, Elo, Tuomikoski & Kaariainen, 2016; Sandwall, 2010; Selj, 2019). Erfaringene fra flere universitet (UiO, UiA, OsloMet og USN) er at mange vitenskapelige ansatte i økende grad opplever de verken har tid eller kunnskap til å håndtere utfordringene i møte med N2-studenter (Arntzen, & Eriksen, 2019; Jonsmoen & Greek, 2015; Selj, 2019; Sverre, et al. 2020). USN tilbyr et studieprogram i universitets- og høyskolepedagogikk (20 studiepoeng) for tilsatte med undervisningsoppgaver (Universitetet i Sørøst-Norge, 2020a) for å styrke lærernes generelle utdanningsfaglige kompetanse. Studietilbudet aktualiserer imidlertid ikke pedagogiske tilnærminger i møte med studenter med norsk som andrespråk.

Nasjonale utdanningspolitiske meldinger for høyere utdanning og lokale strategier ved USN har målsettinger om å øke andelen av andrespråkstudenter, å utvikle høy utdanningskvalitet og undervisere med god faglig og utdanningsfaglig kompetanse for at alle studenter skal oppnå best mulig læringsutbytte innen normert studietid (Universitetet i Sørøst-Norge, 2017a; Kunnskapsdepartementet, 2016). Det er også utviklet handlingsplaner og strategier ved USN knyttet til mangfold, inkludering og likestilling (Universitetet i Sørøst-Norge, 2017b).

Det stilles krav om tilstrekkelig norskspråkkunnskap hos studentene før de starter høyere utdanning, såkalt *inntakskvalitet* (Kunnskapsdepartementet, 2016). Kravene til opptak som student varierer noe i ulike utdanninger relatert til karakterer fra (tilsvarende) videregående skole og nivået på norskspråkferdigheter. Oftest kreves norskspråkferdigheter tilsvarende nivå B2 (høyere mellomnivå) i det felles europeiske rammeverket for språk (CEFR). Til tross for språkkravet, viser forskning at mange andrespråkstudenter i norsk høyere utdanning har mangelfulle norskspråkferdigheter når de starter utdanningen, både med hensyn til å snakke, skrive og lese norsk (Greek & Jonsmoen, 2016; Selj, 2019). Naturlig nok vanskeliggjøres faginnlæring for disse studentene.

Flere fakulteter har igangsatt prosjekter for deler av studentmassen innenfor kommunikasjon, språk og akademisk kultur, eksempelvis Akademisk språkkafé (kjent som ASK) ved BA i sykepleie i Drammen, Porsgrunn og Vestfold, og ved Barnehagelærerutdanning i Vestfold. Samtidig er det gjort et godt arbeid med å få oversikt over behov for opplæring i akademisk skriving ved Skrivesenteret i Bø.

I denne rapporten vil vi vise til forskning om andrespråkstudenters læreforutsetninger og tilpassede læringsaktiviteter for denne studentgruppen. Videre presenteres en oversikt over tidligere, nåværende og planlagte prosjekter og tiltak for N2-studenter ved USN, samt noen tiltak ved andre

universiteter. Videre vises det til resultater fra prosjektets undersøkelse om andrespråkstudentenes behov for oppfølging under studier, før vi avslutningsvis foreslår ulike tiltak med læringsaktiviteter for andrespråkstudenter ved USN.

2. Prosjektets gjennomføring

Dette prosjektet ble gjennomført i løpet av våren og høsten 2021, i en tverrfaglig arbeidsgruppe bestående av både administrative og faglige tilsatte, i tillegg til to studenter i begynnelsen av arbeidet våren 2021.

Arbeidsgruppen med ansvaret for utarbeidelsen av rapporten besto av: Jorunn Eriksen Becker (AUS), Therese Breen Brudevoll (HIU), Lubna Makhoul (HIU), Hanna Kavli Lodberg-Holm (TNM), Hilde Therese Løvig-Larsen (HIU), Beate Lie Sverre (FHS) og Maija Heinilä (AUS). Studenten barnehagelærerutdanningen (Vestfold) som deltok i arbeidet var Emmah Hoviosen. Koordinator for arbeidsgruppa var Sonia Muñoz Llord (HIU).

Intern organisering i arbeidsgruppa ble bestemt som en del av selve arbeidet etter mandatet. Til sammen har arbeidsgruppen hatt 10 arbeidsmøter fra mars-desember 2021, i tillegg til parallelt fortløpende rapportskrivning, arbeid i undergrupper og andre samarbeidsmøter med øvrige prosjektansvarlige ved USN og eksterne instanser.

Som en del av arbeidet som var nødvendig for å utarbeide en solid rapport, delte arbeidsgruppen seg i 7 undergrupper for å arbeide målrettet med innhenting av informasjon om følgende temaer:

- sammenfatning av nasjonal og internasjonal forskning om læreforutsetninger og behov blant andrespråkstudenter og om pedagogiske tilnærminger til studenter med norsk som andrespråk
- kartlegging av igangsatte tiltak på ulike fakulteter ved USN gjennom en Questback
- kartlegging av behov blant N2studenter ved en Questback til alle studenter med et annet morsmål enn norsk registrert i høsten 2021 ved USN
- tilrettelegging for systematisk studentregistrering av studenter med norsk som andrespråk under semesterregistrering
- kartlegging av eksisterende tilbud for studenter med et annet morsmål enn norsk ved USN og andre universiteter/høgskoler

3. Andrespråkstudenters læreforutsetninger og tilpassede læringsaktiviteter

3.1. Forskning og erfaringer med andrespråkstudenters læreforutsetninger

Det er avgjørende å kjenne til studentenes *læreforutsetninger* for å tilpasse læringsaktiviteter, faginnhold og læringsmiljø (Gjølterud et al., 2017). Andrespråkstudentens læreforutsetninger er ofte preget av andre læringserfaringer. Mange har gjennomført tidligere utdanning i opprinnelseslandet og er sosialisert til å lære på en annen måte enn pedagogiske tilnærminger i norsk utdanning (Arntzen & Eriksen, 2019; Billings, 2015; Hanssen & Helleland, 2005). Lærere og andrespråkstudenter kan dermed ha ulike forventninger til roller, hvordan læring skjer og hva akademisk språk innebærer, noe som kan medføre misforståelser, frustrasjoner og ikke minst mindre læringsutbytte for studenten. Ved flere universiteter er det registrert økende antall fuskesaker, og mange av sakene involverer andrespråkstudenter. Her antydes det at en av forklaringene kan være relatert til at N2-studenter kan komme fra andre akademiske tradisjoner.

Andrespråkstudenten møter i det nye landet og i utdanningsinstitusjonen en ny kultur, et nytt språk og et nytt fagspråk. Til tross for de innledningsvis nevnte kravene til norskspråkferdigheter for opptak til høyere utdanning i Norge, viser forskning fra OsloMet (Greek & Jonsmoen, 2016), fra Universitetet i Oslo (Selj, 2019) og fra USN (Sverre, et al., 2020) at mange andrespråkstudenter ikke har tilstrekkelig ferdigheter til å snakke, lese og skrive norsk. Tilsvarende erfaringer finnes også ved Universitetet i Agder (UiA) der Hanne Andersen-Steinsland (førstekonsulent i fellesadministrasjonen og prosjektansvarlig for N2-studenter) forteller at selv om N2-studenter har tatt norskspråkkurs på B2-nivå på videregående, sliter mange med manglende norskspråklig kompetanse. Manglende språklig kompetanse i høyere utdanning kan medføre utfordringer for faginnlæring, men også følelsen av å ikke strekke til. Det kan resultere i lav selvtillit, avmaktsfølelse, opplevelse av mindre egenverd og at identiteten trues for andrespråkstudenten (Arntzen & Eriksen, 2019; Selj, 2019; Sverre, et al., 2020).

Mange andrespråkstudenter har erfaringer med migrasjon ved at de har flyttet fra en kulturell kontekst til en annen. Migrasjon og tilpasningsprosessen til et nytt samfunn utgjør en helseisiko (Sverre, 2016; Varvin, 2015) som kan påvirke læreforutsetningene. Forskning viser at forekomsten av psykiske helseplager og opplevelser av ensomhet er generelt høyere blant innvandrere enn i majoritetsbefolkningen (Kjøllesdal et al., 2019). Mulige forklaringer kan være at livsvilkårene for mange innvandrere innebærer at de har mindre kontroll på egen livssituasjon, mange mangler sosiale nettverk og opplever ikke tilhørighet til noen, og sist, er det mange som erfarer diskriminerende holdninger (Kjøllesdal et al., 2019; Varvin, 2015). Å forlate sitt opprinnelsesland kan også medføre opplevelser av savn og mange former for tap, deriblant *tap av selvet* som medfører identitetsutfordringer (Sverre, 2016; Varvin, 2015).

Oppsummert kan andrespråkstudenters læreforutsetninger derfor være preget av andre læringserfaringer, manglende norskspråklig og norskkulturell kompetanse, opplevelser av utrygghet, avmakt, lav selvtillit og identitetsutfordringer.

3.2. Forskning om læringsaktiviteter tilpasset andrespråkstudenter

På bakgrunn av læreforutsetninger blant mange andrespråkstudenter, er det bred enighet om at andrespråkstudenter trenger støttende, trygge og inkluderende læringsmiljøer, der studentene samles i små grupper med planlagte, strukturerte læringsaktiviteter (Fuller, 2013; Guhde, 2003; Napierkowski & Pacquiao, 2010; Olson, 2012; Scheele et al., 2011). Sjø (2012) poengterer at *samarbeidslæring*, det vil si aktiv, likeverdig deltakelse med ansikt-til-ansikt interaksjon i små strukturerte grupper bidrar til *fag- og språkinnlæring* for andrespråkstudenter. Kulbrandstad og Ryen (2018) har forsket på andrespråklæring i Norge, og de hevder at *andrespråklæring*, både innlæring av ordforråd, grammatikk, uttale og rettskriving, først og fremst skjer gjennom deltakelse i sosiale samhandlingssituasjoner med strukturerte læringsaktiviteter i små grupper, der mentale og følelsesmessige forhold er involvert i læringsprosessene.

I høyere utdanning skjer fag- og språkinnlæring parallelt for andrespråkstudenten. Undervisning i et ikke-språkfag foregår på et fremmedspråk og studenten lærer to nye språk samtidig; andrespråket og det faglige språket. Denne pedagogiske tilnærmingen er kalt *The Content and Language Integrated Learning* (CLIL) som forutsetter samarbeidslæring i et trygt læringsmiljø (Garone, Van de Craen & Struyven, 2020). Med utgangspunkt i denne pedagogiske tekningen er det gjennom et aksjonsforskningsprosjekt ved ISH/FHS/USN utviklet en læringsaktivitet tilpasset andrespråkstudenter, kalt Akademisk språkkafe - ASK (se om ASK i neste kapittel) (Sverre, et al., 2020).

3.3. N2-studenter ved USN – Hva skal til for å lykkes?

I løpet av høsten 2021 gjennomførte vi en spørreundersøkelse som ble sendt ut til alle USN-studenter som hadde registrert at de har norsk som andrespråk i semesterregistreringen. Ved semesterregistrering høsten 2021 var det 2782 antall studenter med et annet morsmål enn norsk, hvorav 872 svarte på denne undersøkelsen. (Se vedlegg 3)

Spørreundersøkelsen kartla campustilhørighet, trivsel og behov for støtte under studiene. Det er særlig fritekstsvarene på spørsmål 6 hvor 43% svarte at de trengte støtte til å kunne mestre og gjennomføre studiene (se vedlegg 3) vi ønsker å vise til her.

Vi har fått svært utfyllende og konkrete fritekstsvare, og på bakgrunn av dette har vi kategorisert fritekstsvarene i kategorier som gjenspeilet svarene. Vi har benyttet følgende hovedkategorier: Akademisk skriving, veiledning, undervisningssituasjon/læringsmiljø, eksamen, overgang til universitet og studentrollen og behov for teknisk/praktisk opplæring. Noen av hovedkategoriene inneholder flere underkategorier, og vil av den grunn vies mer plass i oppsummeringen.

Kategori 1: Akademisk skriving

Mange av respondentene har kommet med konkrete forslag til tiltak som handler om skriving. Vi har plassert svarene i følgende underkategorier: *ønske om kurs i språk, grammatikk, sosiale møteplasser som arena for å styrke språk, ønske om hjelp med fagbegreper/terminologi, skriftlige veiledningsdokument i forbindelse med oppgaveskriving, forlenget tid på skriftlige oppgaver.*

Innenfor underkategoriene ønske om kurs i språk, grammatikk, sosiale møteplasser som arena for å styrke språk, ønske om hjelp med fagbegreper/terminologi, svarte studentene at de hadde tro på at ulike former for språkkurs kunne være til nytte: noen mente sommerkurs/forkurs ville gjøre at de stilte sterkere til studiestart - både språklig og faglig. Andre skrev at de ønsket akademiske skrivekurs parallelt med emnet/studiet de tar. Flere av studentene svarer at et slikt kurs også er viktig for å kunne snakke norsk i en mer uformell setting og at det er en fin arena for sosial inkludering. Her har en av studentene trukket frem at det særlig ville vært fint om også studenter med norsk som morsmål deltok, siden de er gode språkmodeller. Studentene ser altså samlet sett ut til å mene at språkkurs er viktig både med tanke på å lære akademisk skriving, grammatikk og språkvask, muntlig språk og som en sosial møteplass. Innenfor kategorien skriftlige veiledningsdokument i forbindelse med oppgaveskriving kom studenter med forslag til at det utarbeides en skriftlig veileder som utdyper oppgavetekst, redegjørelse for begreper og eksempler og en tydeliggjøring av vurderingskriterier. Vi vil gi vår støtte til dette forslaget, da vi har stor tro på at dette kan bidra til at studentene får et bedre utgangspunkt for å forstå både form og innhold på arbeidskrav. Det samme kommer også frem i forbindelse med eksamen, se kategori 4.

Kategori 2: Veiledning

Under denne hovedkategorien har vi følgende underkategorier: Fast kontaktperson/veileder, mentorordning og tilbakemelding på skriftlige oppgaver.

Studentene gir uttrykk for at de ønsker en fast kontaktperson/veileder, og at det må være lav terskel for å søke veiledning. Noen gir også uttrykk for at det bør være samme person som veileder dem over en viss tid: vi tolker det dithen at det å etablere tillit og kontakt er viktig i relasjonen mellom student og veileder. Kvaliteten på skriftlig tilbakemelding på tekster trekkes frem som betydningsfullt. Det må være mulig for studenten å forstå hvordan hen kan ta tak i tilbakemeldingene for å videreutvikle eget arbeid. Fritekstsvarene peker på at alle ikke har erfaring med at det er god kvalitet på skriftlige tilbakemeldinger.

Kategori 3: Undervisningssituasjon/læringsmiljø

Her er følgende underkategorier: Viktigheten av tydelighet i muntlig formidling, behov for kompetanse og holdningsarbeid om N2-studenter blant vitenskapelig ansatte, Digitale ressurser som supplement til undervisning og Medstudenter som ressurs.

Flere studenter opplever det svært utfordrende når foreleser snakker for fort, for utydelig eller med dialekt i undervisningen. Når studentene i tillegg opplever at de har en svak relasjon til foreleser eller at det ikke er et trygt sosialt klima i klassen, opplever de at det er vanskelig å ta det opp eller spørre om repetisjon. Vi ser dette i sammenheng med kategorien om behov for kompetanse og holdningsarbeid blant vitenskapelig ansatte, der studentene selv trekker frem at de opplever at lærerne ikke har kompetanse om hvordan det er å være andrespråkstudent eller at lærere forskjellsbehandler. Noen skriver at de trenger mer tid og mer veiledning for å få bedre resultater. Å få være på gruppe med studenter med norsk som morsmål er et ønske fra flere studenter: de ønsker ikke å bli satt i gruppe kun med andre N2-studenter, fordi de både ønsker en tilhørighet til majoriteten og fordi studenter med norsk morsmål er gode språkmodeller og de lærer mye av dem. Noen skriver at det å kunne ha tilgang på digitale ressurser i etterkant av undervisning (for eksempel lydopptak av forelesninger) kunne være til stor hjelp, da de trenger å gå gjennom stoffet flere ganger.

Kategori 4: Eksamen

Her er følgende underkategorier: Tilrettelegging i form av tid og hjelpemidler og Behov for å bli trygg på eksamensform.

Det er en stor andel studenter som uttrykker at de trenger mer tid på eksamen fordi de bruker mer tid på å forstå oppgaveteksten enn det studenter med norsk morsmål gjør. Noen er helt konkrete og etterlyser en skriftlig veileder som forklarer og utdyper oppgaven. Andre studenter etterlyser å kunne bruke ordbok for å forstå enkelte ord og begreper fordi det gir et bedre grunnlag for å svare på det oppgaven spør etter. Noen trekker frem at det ikke bare er viktig å forstå innholdet i eksamensoppgaven, men også å bli trygg på eksamensformen. Når eksamensformen er helt ny og ukjent, utløser det mye stress og usikkerhet.

Kategori 5: Overgang til universitet og studentrollen

Denne hovedkategorien dreier seg om at studentene gir uttrykk for at det er et gap mellom det de har av forkunnskaper og det som kreves av dem på et universitet. Når gapet blir så stort at studentene opplever at de ikke har det som trengs for å lykkes, blir det problematisk. Studentrollen innebærer noe annet enn å være elev, og det er særlig det å navigere i rollen som er vanskelig. Vi tolker det dithen at det er krevende å forstå systemet fordi det er mye å sette seg inn i: mange digitale plattformer og kommunikasjonskanaler og mange systemer. En student bruker betegnelsen "å føle seg hjelpeløs". Undersøkelsen gir ikke grunnlag for å slå fast at N2-studenter opplever gapet større enn studenter med norsk som morsmål, men det kan tyde på at det å ikke beherske norsk skriftlig og

muntlig fullt ut, kan være utfordrende når man er ny som student og skal læres opp i mange systemer og all kommunikasjon er på norsk. Når det i tillegg oppleves som vanskelig å spørre fordi man ikke har etablert en relasjon eller fordi det er et utrygt klassemiljø, blir belastningen særlig stor.

Kategori 6: Behov for teknisk/praktisk opplæring

I denne kategorien har vi 3 underkategorier: Behov for mer opplæring i digitale kommunikasjonskanaler, Behov for teknisk opplæring og Ønske om tilgjengelige digitale nettressurser.

Studentene gir tydelig uttrykk for at det er vanskelig å lære seg å forstå og bruke de digitale kanalene Canvas og Time edit. De etterlyser bedre opplæring, slik at dette ikke tar for mye tid og energi. Noen studenter er helt tydelige på at de ikke behersker programvarer godt nok, slik som Excell, Word og lignende: dette er programmer de må ta i bruk på de fleste utdanninger, og det kan se ut til å være uklart for studentene hva som forventes av dem og hvordan de skal tilegne seg denne kompetansen. Det gir en følelse av utilstrekkelighet å ikke beherske de nødvendige program og apper, og studentene anbefaler at det gis bedre opplæring i dette på USN. Den siste underkategorien handler om at studentene ønsker seg flere tilgjengelige nettressurser som supplement til undervisning: dette kan være opptak av forelesning, støttmateriell som de kan jobbe med i eget tempo, bl.a. fordi de trenger å bruke tid på fagbegreper og uttrykk.

Forslag til tiltak som presenteres i kapittel 5 har en bestemt rekkefølge basert på studentenes ønsker og behov, og er forankret i forskning vist i kapitlene 2, 3.1. og 3.2.

4. Tidligere og pågående prosjekter og tiltak for N2-studenter ved USN og andre universiteter

4.1. Tidligere prosjekter og tiltak for N2-studenter ved USN

4.1.1. Aksjonsforskningsprosjektet Akademisk språkkafé (ASK) (2017-2019)

Aksjonsforskningsprosjektet Akademisk språkkafe - ASK var et samarbeid mellom faglig ansatte ved Institutt for sykepleie- og helsevitenskap, Fakultet for helse- og sosialvitenskap og bibliotekarer ved universitetsbiblioteket ved USN, campus Drammen. Prosjektet startet høsten 2017 og ble avsluttet desember 2019. Prosjektleder: Beate Lie Sverre. Prosjektets hensikt var å utvikle læringsaktiviteter i sykepleierutdanningen som kunne styrke sykepleiefaglig og norsk språkutvikling, skriftlig og muntlig, hos N2-studenter. Målsettingene var å utvikle, prøve ut og evaluere læringsaktiviteter som skapte gode læringsarenaer for sykepleiefaglig og norsk språkutvikling for N2-studenter, og å utvikle fagpersonalets og bibliotekarenes utdanningsfaglige kompetanse i møtet med N2-studenter. Et overordnet mål var å utvikle en pedagogisk språk- og faglæringstilnærming som egner seg for studenter og ansatte med annen språklig bakgrunn. (Se p. 4.2.2 om Akademisk språkkafe - ASK – et nåværende veiledningstilbud for N2-studenter ved sykepleie- og barnehageutdanningen.)

4.1.2. Studentmentorordning

Seksjon for Studentstøtte og Karrieretjenester, Avdeling for utdanning og studiekvalitet (AUS), utlyste sen-høsten 2018 penger til individuell mentorstøtte til studenter ved USN. ASK-prosjektet fikk støtte og prosjektleder organiserte individuell mentorstøtte til N2-studenter ved sykepleierutdanningen ved campus Drammen. Prosjektleder administrerte ordningen, som ble gjennomført våren 2019. Seks mentorer, der de fleste var studentassistenter i ASK som allerede var kjent med veiledning av N2-studenter, hadde samtaler og veiledet fem-seks N2-studenter hver. Prosjektleder veiledet mentorene. Trettitre N2-studenter meldte sin interesse. Det var også en del N2-studenter som ikke deltok i ASK. Alle fikk muligheten til å møte sin mentor ca. fem ganger hver.

Mentor-støtte-ordningen fungerte godt for den enkelte N2-student under forutsetning av at mentoren får veiledning om prinsipper for veiledning til studenter med norsk som andrespråk. En individuell mentorstøtte-ordning bør ikke stå alene, men være et supplement til andre tiltak rettet mot N2-studenter.

4.1.3. Kultur- og språkutveksling - N2-studenter og utvekslingsstudenter

«Kultur- og språkutveksling» var en læringsaktivitet ledet av førstelektor Marthe Lyngås Eklund (ansvarlig for internasjonalisering og sykepleierstudenter til Afrika). Læringsaktiviteten ble utviklet i aksjonsforskningsprosjektet ASK, og besto i at N2-studenter i ASK som opprinnelig kom fra afrikanske land, møtte N1-sykepleierstudenter som skulle gjennomføre sine kliniske studier i et av de afrikanske landene som N2-studentene kom fra. N2-studentene og utvekslingsstudentene delte helsefaglig

kunnskap og kunnskap om hvordan man bør oppføre seg, hvordan man hilser og viser respekt. Det ble en *kultur- og språkutveksling* som medførte at utvekslingsstudentene var bedre forberedt til å forstå kulturelle sammenhenger i utvekslingsstudiene. N2 studentene opplevde det særlig positivt at deres kulturelle kunnskap ble etterspurt, samtidig som de selv lærte mer om norsk kultur. Arenaer som bidrar til slike kultur- og språkutvekslinger anbefales videreutvikles, da det er en måte USN kan nyttiggjøre seg av studentmangfoldet og N2-studenters kunnskaper anerkjennes.

4.1.4. Forberedende aktiviteter for USNs nye internasjonale studenter – sommeren 2020

Internasjonale studenter – innvekslingsstudenter inkludert – har sine spesielle behov som ikke blir godt nok dekket av ordinære tjenestetilbud for studenter. Slike behov kan omhandle integrering i norsk kultur, visum/ankomst/bolig, kjennskap til norsk akademisk kultur, norsk språk, sosial integrering, akademisk skrivning, ulike holdninger til «juks» med mer. Det har vært vanskelig å nå denne gruppen med kurstilbud da intranettet har ikke vært i aktiv bruk for denne gruppen.

AUS ved Maija Heinilä kjørte en pilot med våre nye internasjonale studenter, sommer 2020, hvor gruppen ble samlet inn i en egen Facebookgruppe og ble gitt tilbud om ulike webinarer med temaer som norsk kultur, norsk akademisk kultur, studieteknikker mer mer. Internasjonal seksjon ga oppdatert informasjon om visum, ankomst med mer, og SSN skisserte sine tilbud. Det ble også ansatt 4 studentmentorer som svarte på spørsmål fra gruppen på hver sin ukedag gjennom hele sommeren. Det ble laget digitale møteplasser for sosiale aktiviteter og diskusjoner. Iranske og kinesiske studenter fikk tilbud om What's App gruppe da det finnes nasjonale restriksjoner mot Facebook i deres hjemland.

Lenken til Facebookgruppen finner dere her: <https://www.facebook.com/groups/266217664436177>

Formålet for gruppen var å redusere ensomhet, gi studentene relevant generell info (f. eks om Covid 19, studentenes rettigheter), gi tips og råd mht. studieteknikker (akademisk skriving, gruppearbeid, hva som anses som juks med mer), og å påminne studentene om relevante frister.

Sosiale behov: Det ble ansatt tre studentmentorer som sørger for digitale, integrerende sosiale møteplasser gjennom studiene. Disse er erfarne studenter som kan også veilede studenter i generelle problemstillinger en internasjonal student kan møte. Aktiviteter som har vist seg å være populære er Kahoot, presentasjoner av egne hjemland, zoomsamlinger hvor man bruker breakout-rooms, konkurranser av alle typer, og samlinger hvor disse mentorer stiller seg tilgjengelig for spørsmål. Mentorene tilbyr disse aktivitetene ukentlig og campusvis slik at studentene tilhørende samme campus kan møte opp og bli kjent med hverandre.

Webinarer: Gjennom våren og sommeren 2020 ble det tilbudt ulike type webinarer:

- SSN – services
- Covid19 and Norway (Jörn Klein)
- Universitetsbibliotek: University Library Services for International Students
- Skrivesenteret ved Hanna Lodberg-Holm: Academic Writing part 1
- Skrivesenteret ved Hanna Lodberg-Holm: Academic Writing part 2
- Universitetsbiblioteket: «Citing and Referencing»
- Universitetsbibliotek: EndNote, Zotero
- eDU: How to prepare for online semester?
- Maija Heinilä: Jobhunting the Norwegian Style
- Maija Heinilä: Smart Study Habits
- Tine Westerberg: The Academic Culture in Norway
- Eva Mågerø: Culture of Norway
- Seksjon for eksamen: Wiseflow
- Seksjon for internasjonalisering: Visa, Learning agreements, Insurance, Arrival etc.
- Agata Olaussen: Crack the Language Code - Learn Norwegian Effectively
- Studentmentorer: How to Learn Norwegian, How to live cheaply in Norway, How to get Friends in Norway etc.

Evaluering: Prosjektet ble evaluert med meget gode tilbakemeldinger. Også enheter som Seksjon for internasjonalisering rapporterte om en mye lettere overgang for internasjonale studenter.

USN har valgt å fortsette med ordningen også våren/sommeren 2021 med Maija Heinilä ved AUS som leder av prosjektet.

4.2. Pågående prosjekter og tiltak for N2-studenter ved USN

4.2.1. Skrivesenteret i Bø

USN Akademisk Skrivesenter er et pilotprosjekt som ble startet opp våren 2019 ved campus Bø. Skrivesenteret benytter studenter som skriveveiledere og utnytter dermed den opparbeidede erfaringen og kompetansen blant studentene. Fordi skriveveilederne selv er studenter, har de direkte erfaring med hva som er utfordringene blant dagens studenter. Tjenesten er et supplement til veilederen rolle ved å fokusere på det rent skrivetekniske, og tilby et utenfra-perspektiv på hvor godt teksten kommuniserer på tvers av fagfelt. Skrivesenteret tilbyr både individuell veiledning med Bø studenter og seminarer om akademisk skriving åpent for alle USN studenter. Skriveveiledningen består av en 45-60 min samtale mellom studenten og skriveveileder med fokus på struktur på oppgaven, logisk flyt, avsnitt og setningsstruktur samt akademisk språk. Skriveveilederne hjelper også studentene i gang med skriftlige oppgaver, for eksempel gjennom utvikling av en disposisjon, og

identifisere spørsmål rundt problemstillingen eller oppbygging av oppgaven som studenten må diskutere videre med veileder/foreleser.

Tilbudet har vært populært og skrivesenteret har hittil hatt 448 konsultasjoner med USN studenter og nærmere 300 studenter som har deltatt på skrivekurs. Totalt 104 studenter har svart på en evaluering av skrivesenteret der 98% svarte at de var fornøyd eller svært fornøyd med tilbudet. Skriveveilederne fokuserer hovedsakelig på de større problemstillingene rundt akademisk skriving, og tilbyr ikke retting av norsk språk og korrekturlesning. Studentene som har benyttet seg av tilbudet har fått tilsendt et evalueringsskjema der 104 har svart og selv beskrevet hva de mest trenger hjelp med der 35% trengte hjelp med oppgavestruktur, 24% med logisk flyt, 18% setningsstruktur og klarhet, 10% språk og grammatikk, 7% tema og problemstilling, 3% annet og 2% formattering. Det er estimert at 17% av de som har benyttet seg av skrivesenteret har norsk som andre språk, og mange av disse ønsker hjelp med norsk språk og grammatikk. Skrivesenteret har hittil vært mer fokusert på andre deler av skriveprosessen og tilbyr ikke korrekturlesning av norsk eller engelsk språk. Vi ser derfor et behov for et mer målrettet tilbud om språklig hjelp for studenter med norsk som andrespråk. Skrivesenteret er i en prosess om å søke om utvidelse til alle USN campuser som et digitalt tilbud som vil starte opp i 2022. Utvidelse av skrivesenteret til flere campuser utenfor Bø vil trolig kunne øke antallet fra studentgruppen med norsk som andrespråk.

4.2.2. Akademisk språkkafé - ASK

Akademisk språkkafe - ASK ble etablert som et fast veiledningstilbud for sykepleierstudenter med norsk som andrespråk ved sykepleierutdanningen campus Drammen fra januar 2020, deretter campus Bakkenteigen, og fra januar 2021 også ved campus Porsgrunn. ASK er også startet opp ved barnehagelærerutdanningen, campus Bakkenteigen.

Veiledningsmodellen ASK består av en *struktur*: i) forberedelsesrunde, ii) gjennomføring av ulike læringsaktiviteter, og iii) felles refleksjonsrunde, der strukturen bidrar til at fag- og språklæring foregår parallelt. Forberedelsesrunden består i presentasjon, identifisering av studentenes veiledningsbehov og organisering av veiledningen. Veiledningsbehovene kan være knyttet til arbeidskrav, eksamensforberedelser, refleksjon over praksissituasjoner, akademisk skriving, litteratursøk, eller noen kommer for å snakke sykepleie på norsk i et hyggelig miljø. Studenter med lignende veiledningsbehov blir gruppert, og veiledere med relevant kompetanse fordeles på gruppene. Veilederne er ansatte studentassistenter, faglærere, bibliotekar og frivillige (pensjonerte med relevant profesjonserfaring). Deretter gjennomføres ulike læringsaktiviteter, som gruppeveiledninger, individuelle veiledninger eller «peer»-veiledning, der N2-studenter veileder hverandre. Fag- og språkinnlæring foregår parallelt ved at veilederne legger til rette for *fagsnakk*, der N2-studentene blir oppfordret til å snakke faget på norsk. Måter å initiere til fagsnakk på er f.eks. høytlesning av oppgavetekster, pensum eller at studentene formulerer spørsmål og egne refleksjoner (Sverre, et al., 2020). Fagsnakk integrerer språk- og faglæring og understreker betydningen av at læringsaktiviteter for andrespråkstudenter bør være profesjons- eller fagrettet (Frisnes, Sverre,

Sandsleth, Stenhammer & Jensen, 2020). Faginnlæring og norskspråklig kompetanse forsterkes når ASK avsluttes med felles refleksjonsrunde over “hva har vi lært”. For å lykkes med språklig og faglig innlæring for N2-studenter er det avgjørende at læringsaktiviteter i små grupper skjer i et *læringsmiljø* preget av oppmerksomt nærvær, anerkjennelse og trygghet (Sverre et al., 2020, s.21).

ASK er et frivillig veiledningstilbud som ikke krever påmelding. ASK arrangeres i universitetsbiblioteket som viser seg å være en meget god arena for denne læringsaktiviteten (Sverre, et al, 2020). ASK er åpent for alle studenter, men spesielt tilpasset N2-studenters læreforutsetninger. Hyppighet av ASK varierer fra to timer en dag i uken til en gang i måneden.

4.2.3. Oppmerksomhet på mangfolds-perspektiv i utdanning og i fagmiljø

Gjennom ASK-prosjektet har tematikken *mangfold i studentgruppen* og de spesielle utfordringene mange N2-studenter kan oppleve, fått mer oppmerksomhet. Det har blant annet resultert i at hvert år deltar de nye bachelorstudentene i sykepleie, campus Drammen, i en times forelesning med temaet *mangfold blant studenter*; hva mangfold er, hvilke ressurser og utfordringer det kan innebære, og hvilke tiltak USN har for N2-studenter.

Det gjennomføres hvert semester fagmøter med de fagansatte ved flere av campusene ved ISH, der fagansatte og veiledere i ASK diskuterer utfordringer og mulige tiltak for støtte til N2-studenter.

4.2.4. Kompetanseutvikling i veiledning av N2-studenter i praksisstudier

Prosjektet *Kompetanseutvikling i veiledning av N2-studenter i praksisstudier i sykehjem* startet høsten-21 og skal ferdigstilles juni-2022. Det er finansiert av USN Profesjon 2022. Prosjektet planlegges som et pilotprosjekt som skal følge opp og ta i bruk forskningsresultatene fra aksjonsforskningsprosjektet *Akademisk Språkkafé – ASK* (Sverre, et al., 2020). Prosjektet er et samarbeid mellom en prosjektgruppe ved Institutt for sykepleie- og helsevitenskap (ISH)/USN, sykehjem som praksisarena for 1. års-sykepleierstudenter i universitetskommunene Skien, Færder og Drammen. Pilotprosjektet er forskningsmessig tilknyttet forskergruppen *USN Eldreforsk* ved Fakultet for helse- og sosialvitenskap.

4.3. Tiltak rettet mot studenter med norsk som andrespråk ved andre norske universiteter

Gjennom en nettverksgruppe for norske skrivesentre tok vi kontakt med andre norske universiteter for å kartlegge hvilke tiltak de har rettet mot studentgruppen som har norsk som andrespråk. På OsloMet har de satt i gang et tiltak med språkmakkere for studenter med norsk som andrespråk (Jonsmoen, 2021). Gjennom digitale møter diskuteres de norsk språk, grammatikk, kultur og uttale. Studentene som deltok ofte i disse møtene uttrykte at møtene hadde en positiv innvirkning på norskferdighetene deres. Høgskolen på Vestlandet ga tilbakemelding at de hadde søkt om et prosjekt

for å kartlegge behov hos studenter med norsk som andrespråk og utvikle retningslinjer for faglig ansatte som veileder denne studentgruppen, men de fikk ikke økonomisk støtte til dette.

Universitetet i Agder har satt i gang en rekke tiltak mot denne studentgruppen, og vi hadde et møte med Hanna Andersen-Steinsland som jobber spesifikt med disse tiltakene. Først utviklet de en mentorordning for sykepleierstudenter med fant etter hvert ut at studentene hadde mer behov for et faglig tilbud. De satt så i gang norsk kurs og akademisk skrivekurs rettet mot alle studenter med norsk som andrespråk. Hovedutfordringen var å nå ut til den riktige studentgruppen ettersom de ikke har oversikt over hvilke studenter som har norsk som andrespråk. Ettersom tilbudet har vedvart har flere studenter hørt om kursene og deltakelse øker. Norsk kurset på C1 nivå har vært undervist av en professor i nordisk og gått over 8 uker. Studentene har vært svært fornøyd med dette tilbudet, men erfaringen viser at det finnes ingen quickfix som kan lære dem tilstrekkelig norsk kun med et slikt kurs. Oppgaveskrivekurset har blitt undervist vår og høst som innføringskurs og for videregående, og tatt for seg skrivetekniske temaer som kildebruk, informasjonssøk, plagiat, referanser og oppgavestruktur. Mange av studentene innenfor denne gruppen strever spesielt med forventningen om refleksjon i norske studier. Kurset har vært kun for norsk som andrespråk studenter og undervist av en professor i pedagogikk som selv har norsk som andrespråk.

I Agder opplever de at studenter med andrespråk som kommer fra videregående har krav om B2 som kun involverer muntlig og hverdagsnorsk, men ikke norsk som kreves på akademisk nivå. Studentene opplever at de blir frosset ut av gruppearbeider på grunn av manglende språk, og veiledere tar kontakt fordi de ikke har tid eller kunnskap til å håndtere utfordringene. Mange studenter med norsk som andrespråk oppsøker også Skrivestua, men mentorene der opplever at de ikke kan hjelpe dem i særlig grad siden de trenger med hjelp med språkhjelp enn det skrivestua tilbyr. Universitetet i Agder ønsker å utvikle en språktjeneste for disse studentene som del av Skrivestua med fokus på grammatikk og norsk språk. De har konkludert at det er viktig med sentrale tiltak tilgjengelig på tvers av studier og at tiltak innenfor de ulike fagfeltene ikke er tilstrekkelig. De ønsker også å løfte problemstillingene opp på et høyere nivå og diskutere om språkkurs i fylket kan bedre tilpasses høyere utdanning, og ønsker en debatt rundt dagens språkkrav for høyere utdanning. De vil gjerne holde kontakt og dele erfaringer videre med USN.

Høsten 2021 ble et nytt nettverk opprettet med deltakere fra universitet- og høyskoler i Norge som arbeider med sykepleierutdanning og kvalifisering av utenlandske sykepleiere. *Nasjonalt nettverk for sykepleierstudenter og sykepleiere med norsk som andrespråk* skal være et nettverk for deling og utvikling av kunnskap om utdanning av andrespråklige sykepleierstudenter og sykepleiere. Nettverket skal foreslå, og være en pådriver for kunnskapsbaserte tiltak og pedagogiske endringer i sykepleierutdanningen og i kvalifiseringen av utenlandske sykepleiere slik at andrespråklige sykepleieres profesjonsutøvelse er i tråd med gjeldende lovverk og yrkesetiske retningslinjer for sykepleiere. Nettverket ledes av Beate Lie Sverre.

5. Forslag til tiltak

Med utgangspunkt i mandatet i dette prosjektet (se vedlegg 1) vil arbeidsgruppen foreslå 16 tiltak som anbefales å utvikle /videreutvikle i USN. Denne satsingen er for å oppnå USNs målsettinger om å utvikle høy utdanningskvalitet og undervisere med god faglig og utdanningsfaglig kompetanse for at alle studenter skal oppnå best mulig læringsutbytte innen normert studietid. Både forskning og kartleggingen gjennomført av arbeidsgruppen, vises at cirka halvparten av denne studentgruppen (se vedlegg 3) har behov for målrettet støtte i studietiden.

Forslag til tiltak presenteres i en tabell der de første 8 tiltak som presenteres er etterlyst av studenter ved USN og støttet i forskning. Deretter har vi beskrevet 8 forslag til strukturelle tiltak ved USN som omfavner forskningarbeid, intern og ekstern samarbeid.

Selve tabellen er fordelt i 7 deler; Navn på tiltak, læringsaktiviteter (innhold og organisering), antall ansatte, status på tilbudet, hyppighet/tidsramme, ansvarlige og kostnader. Kostnader har blitt beregnet av Knut Gunnar Aspenes, budsjetttrådgiver ved Stab økonomiavdelingen.

Navn tiltak	Læringsaktiviteter (innhold og organisering)	Antall ansatte	Status tilbud	Hypighet/tidsramme	Ansvarlige	Kostnader
Styrking av individuell veiledning	Ekstra individuell veiledning tilknyttet arbeidskrav eller praksis	Emneansvarlige og studieveiledere må få 4 ekstratimer i arbeidsplanene per student for å utføre veiledning tilknyttet arbeidskrav eller praksis	Per i dag har USN ingen slike tilbud	Ved behov	Instituttledere og dekaner	Ingen ekstra kostnader
Studentmentorer fra samme klasse for N2 studenter	Ukentlige samlinger hvor man øver på det spesifikke fagspråket og norsk gjennom første semesteret	1 studentmentor per 10 N2 studenter	Per i dag har USN ingen slike tilbud	2t./1 gang i uka 50 studentmentorer, 8 t./mnd, ca 15 uker i lønstrinn 23	eDu/Fakultutene	50x8x15x180= 1.080.00,- årlig
Skrivesenteret* utvides som veiledningssupplement til alle fakultetene	Veiledning (fysisk/digital) fokuserer på den akademiske skriveprosessen fra skriving av disposisjon, logisk flyt avsnitt og setningsstruktur. - i akademisk skriving for studenter er allerede søkt om i forbindelse med utvidelse av skrivesenteret. Hvis dette blir godkjent skal tilbudet utvides til skriveveiledning spesielt rettet mot norsk språk.	Tilbudet kan koordineres gjennom en 60 % stilling som allerede er søkt om som del av utvidelse av skrivesenter til alle campus Studentassistenter (2-4) med erfaring i norsk språk (studenter i norskfaget) må ansettes og kursene i tillegg	Eksisterende tilbud ved campus Bø som skal utvides.	Tilgjengelig hele året	Koordinator for skrivesenteret: Hanna Kavli Lodberg-Holm / Ellen Hermanrud	Skriveveileder 6 t./uka: 41 666 kr per år. 4 skriveveiledere: 166 664 kr per år

	-Utvikling av webinarer med eDU					
Individuelle samtaler for kartlegging ved studiestart	Innledende studiesamtale for behovskartlegging og læreforutsetninger enten av programkoordinator/e mneansvarlige eller lignende. Informasjon om relevante læringsaktiviteter. Veiledning og tema på tvers av fag for undervisere	Programkoordinatorer	Ulikt tilbud på de ulike utdanningene ved USN. Vi ønsker å utvide denne veiledningen til å gjelde flere utdanninger.	Ved studiestart, antatt 860 nye studenter per år	Programkoordinatorer	Ingen ekstraordinære kostnader
Språknettkurs «Norsk i faget»	Omfattende læringsutbyttebeskrivelse med eksamen bestående av tre mappeoppgaver og muntlig eksamen. Det gis kursbevis	2 fagansatte, 1 med emneansvar og 1 fagansatt	Per i dag har USN ingen slike tilbud	Ett semester m/15 fellessamlinger á 2 timer på nett, ca. 10 timers arbeid mellom samlingene: samlet omfang/læringsaktivitet er for studenten er 170 timer	Instituttene	<i>Nettkurs: 75 000,- 270 timer med fagressurser i semesteret: 144.00,-</i>
Årsenhet i norsk og samfunnskunnskap	Innhold: Språk og kultur Struktur: Hybrid undervisning	1,5-2 fagstillinger	Eksisterende tilbud i campus Bø. Forslag til utvidelse: Drammen og Vestfold*	10 timer i uka/14 uker i året	Instituttene	<i>Fagstilling timepris: 430,- Per mnd.: 2580,- Per år: 30.960,-</i>
Akademisk språkkafé – ASK* (se p. 4.2.2)	Fag/profesjons-spesifikke veiledningstilbud der fag- og språklæring pågår parallelt	Veiledere – totalt 60% stilling pr fagmiljø fordelt: 2-3 faglige veiledere (derav 1 leder). 2-3 student-assistent (assistent-lønn) 1 bibliotekar.	Er et eksisterende tilbud ved sykepleieutdanningene og BLU ved campus Vestfold. Ønskelig å utvide til flere utdanninger*	2 til 4 ganger pr. måned, 2 t pr. gang	Instituttledere og dekaner Ressurser tildeles på fakultet og fordeles på programnivå	<i>Veileder timepris: 430,- Per mnd.: 2580,- Per år: 30.960,- Studentass timepris: 224,- Per mnd.: 1344,- Per år: 16.100,-</i>

		Evt frivillige (m/relevant fag og/eller norskkompetanse) Veilederne fordeles i turnus				<i>Bibliotekar/frivillig timepris: 430,- Per mnd: 2580,- Per år: 30.960,-</i>
Podcast og småvideoer til studenter og fagmiljøene fra flerspråklighet fagmiljøene	Informasjon om fagspesifikke ord og uttrykk tilpasset N2 studenter Materiell til fagmiljøene og læringsressurser, læringsformer, tilpassing og kunnskapsdeling	Emneansvarlige/lærere	Finnes noe tilgjengelige ressurser allerede, men vi vil anbefale å utvide slik at det finnes på alle utdanningene våre	Digital tilgjengelighet	Fakultetene eDU	Ingen ekstraordinære kostnader
Egen modul / tema om N2 studenter i kurs i universitets- og høyskolepedagogikk for ansatte	Undervise om læreforutsetninger, tilpassede læringsaktiviteter og læringsmiljø til studenter med andre morsmål enn norsk	1 vitenskapelig ansatt (4 t x faktor 5=20t) i samarbeid med fagansvarlig for UH-pedagogikk	Per i dag har USN ingen slike tilbud	4 timer pr kurs i universitet - og høyskolepedagogikk	Instituttleder for Pedagogikk eDU	<i>Vitenskapelig timepris: 533,- 20 tx4t=42.640,-</i>
Prioritere utlysning av midler til forskningsprosjekter om tiltak ved USN for studenter med andre morsmål enn norsk	1 KD-finansiert stipendiatprosjekt 1 fag- og kompetanseutviklingsprosjekt i USN profesjons regi Lokale midler i hver fakultet for fagutviklingsprosjekter	2-4 100% faglige stillinger	Per i dag har USN ingen slike tilbud	Årlig	Dekaner Da dette gjelder flere utdanninger og USN strategi bør det årlig lyses ut midler til fakultetene til dette formålet.	Finansiert v/ USN Profesjon, 187.000,-

<p>Forberedende digital, asynkront kurs og ressurskilde i Canvas for nye N2 studenter, sommeren før oppstart til studier (BA, MA og PhD). Frivillig deltagelse.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Lenker til nyttige ressurser på nett -Opptak av webinarer (akademisk skriving, norsk akademisk kultur med mer). -Forslag til lesestoff -Øvelser -Quiz -Lenker til fagspesifikt terminologi og skrivetradisjoner 	<p>Under oppbygging av canvaskurset og ressursidene– 3 måneder, 100 % (faglig ansatt). For å drifte (svare på spørsmål, rette på øvelser) - 50 % stilling i to måneder (stud ass)?</p>	<p>Per i dag har USN ingen slike tilbud</p>	<p>Sommer før oppstart. Tilbudet kan markedsføres på USN.no-sider, og være åpen for alle som ønsker å ta slikt kurs og ha tilgang til ressursene som finnes i Canvas.</p>	<p>Alt 1. AUS koordinerer (kjøper tjenester fra HIU)?</p> <p>Alt 2: USN Skrivsesenter koordinerer og kjøper tjenester fra HIU og bruker sin egen stud ass for å drifte?</p> <p>Alt 3. HIU designer og drifter kurset</p>	<p><i>Faglig ansatt 3/12 årslønn: 210.000,-</i></p> <p><i>Studentassistent 50% 2/12 årslønn: 36.300,-</i></p>
<p>Høyere norskkompetanse ved studiestart</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Foreslå utredning med mål om at opptakskravene i norskkompetanse til høyre utdanning er C1 -Bør også heves forslag om at vgs-faget Norsk for minoriteter med kort botid bør evalueres opp mot forventet B2-nivå ved avslutning, og om vurderingsskala her. Dette bør vurderes nasjonalt. -Minimum 3 i snitt fra videregående ved opptak -Ulike krav i utdanninger, minimum ved USN 		<p>Finnes ingen pågående samtale per d.d. Må sees som et tilbud på nasjonalt nivå. USN kan være pådriver i prosessen med å foreslå utredning.</p>	<p>Saken fremmes i egnede fora v/USN vår-22</p>	<p>Vibeke Bredahl</p>	<p>Ingen ekstraordinære kostnader</p>

Registrering av morsmål ved semesterregistrering og vurdere gjennomstrømming i studiene	Dette tiltaket kobles til prosjekt om Kunnskap om frafall og gjennomstrømming i USN (ansvarlig: Kjetil Reier-Røberg). FS brukes for klasselister og Tableau for større statistikk, begge deler ligger muligens til SAS dersom dette kan godkjennes. Standardrapporter må utvikles, dette er tidkrevende	Krever lite i driftkostnader, men standardrapporter må utvikles, dette er tidkrevende.	Løsningen er utviklet høsten 21, vedlikeholdes av SAS etter avtale.	Hvert semester, som del av obligatorisk semesterregistrering	Må avklares med AUS/SAS	Ingen ekstraordinære kostnader
Strukturere samarbeid nasjonalt om andrespråklighet og mangfold	Deltakelse i nasjonale nettverk; KIF (Komité for kjønnsbalanse og mangfold i forskning) Forskningsmiljøer om andrespråklæring i høyere utdanning (NAFO, OsloMet) Nasjonalt nettverk for sykepleierstudenter og sykepleiere med norsk som andrespråk (NNN2SPL) MultiLing (UiO)	1 fagansatt (2,5% årsverk) v/ hvert fakultet Representanter bør representere bredden i utdanningene ved USN både faglig og administrativt	Per i dag har USN ingen slike tilbud	Ved invitasjon eller innkallelse	Representanter fra hver fakultet	<i>Fagansatt 2,5 årslønn per fak.: 21.000,- 4 fak.: 84.000,-</i>
Strukturere samarbeid innad i USN om andrespråklighet og mangfold	Relevante samarbeidspartnere i USN:	1 fagansatt (samme som over) (2,5%) v/ hvert fakultet	Per i dag har USN ingen slike tilbud		Representanter bør representere bredden i utdanningene ved USN både faglig og administrativt	<i>Fagansatt 2,5 årslønn per fak.: 21.000,- 4 fak.: 84.000,-</i>

Jevnlig fokus i form av konferanser, kurs og erfaringsutveksling m.m	Likestilling- og inkluderingsutvalget (LIU) Utvalg for utdanningskvalitet (UFU) Universitets-biblioteket Forskergruppa for språklig variasjon og endring i samfunn og utdanning (SVEISU) v/HIU					
Vurdering	-Kan spørsmålene ved sluttvurdering formuleres tydeligere/klarere/enklere (“nødvendig for en, bra for alle”)? Kunne det åpnes for svar på engelsk og andre språkformer? -Utvikle veiledere til eksamensoppgaver (særlig ved skriftlig eksamen) som utdyper og eksemplifiserer oppgaveteksten	Prosjekt “Vurdering”	Per i dag har USN dette prosjektet for å vurdere tiltak som kan være positive for studenter med norsk som andrespråk	Prosjekt “Vurdering”	Viserektor for utdanning	Ingen ekstraordinære kostnader

*Øvrig informasjon om implementering og vurdering av tiltakene:

1. Overlapp mellom foreslåtte tiltak:

Tiltaket Skrivesenteret er veiledning (digitalt) på grunnleggende akademiske skriveprinsipper relevant for alle fag- og profesjonsstudenter, både N1 og N2-studenter. Skrivesenteret ønsker også å utvide tilbudet ved å ansette studenter som studerer norsk for å assistere N2 studentene med norsk språk i skiftelige oppgaver. Tiltaket Akademisk språkkafe er tilpassede veiledningsaktiviteter og læringsmiljø spesielt for N2-studenter, der språk- og faglæring pågår parallelt i fysiske møter. De to tiltakene tilrettelegges på ulike måter og har ulike fokus. Skrivesenterets fokus på generelle akademiske skriveprinsipper og norsk språk i akademiske oppgaver og ASK's fokus på fag/profesjon- og språklæring innenfor spesifikke fagområder innebærer at de som veiledningstilbud til N2-studenter ikke overlapper hverandre. Tiltakene vil fungere som supplerende veiledningstilbud til N2-studenter i tillegg til den øvrige faglige veiledningen som skjer i hver enkelt utdanning.

2. Starte på campus med høyere antall studenter med andre morsmål enn norsk. Forslag til rekkefølge: Drammen, Vestfold, Porsgrunn, Kongsberg, Notodden, Ringerike, Bø, Rauland

3. Behov for vurdering og måling av læringsutbytte. Det er viktig at tiltakene kan følges opp med vurderinger av resultater, gjennomstrømming, arbeidslivsdeltakelse, deltagelse og selvrappotering fra studentene

Budsjettposter/kostnader i kursiv er lagd med følgende forutsetninger:

- Kostnader er inklusive sosiale kostnader
- Der hyppighet/tidsramme er variabel er det begrenset timepris
- Det er lagt til grunn følgende lønnstrinn:
- Faglig ansatt/veileder ltr. 67
- Studentassistent ltr. 23
- Vitenskapelig assistent ltr. 77

Referanser

- Arntzen, R. & Eriksen, O. (2019). Kulturell kapital og akademisk integrering. *Uniped*, 42(04), 400-414. <https://doi.org/https://doi.org/10.18261/issn.1893-8981-2019-04-06>
- Billings, D. M. (2015). Culturally and linguistically responsive teaching: Part I. *The Journal of Continuing Education in Nursing*, 46(2), 62-64. <https://doi.org/https://doi.org/10.3928/00220124-20150121-14>
- Engen, T. O. & Kulbrandstad, L. A. (2005). *Tospråklighet, minoritetsspråk og minoritetsundervisning*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Frisnes, H., Sverre, B. L., Sandsleth, M. G., Stenhammer, A. & Jensen, L. H. (2020). Faglig og språklig utvikling hos studenter med norsk som andrespråk i Akademisk språkkafé – praktisk medvirkningsbasert aksjonsforskning. I S. Gjøtterud, H. Hiim, D. Husebø & L. H. Jensen (Red.), *Aksjonsforskning i Norge, volum 2: Grunnlagstenkning, forskerroller og bidrag til endring i ulike kontekster* (Kap. 14, s. 391–417). Oslo: Cappelen Damm Akademisk. <https://doi.org/10.23865/noasp.121.ch14>
- Fuller, B. (2013). Evidence-based instructional strategies: Facilitating linguistically diverse nursing student learning. *Nurse educator*, 38(3), 118-121. <https://doi.org/http://doi:10.1097/NNE.0b013e31828dc2c3>
- Garone, A., Van de Craen, P. & Struyven, K. (2020). Multilingual nursing education: Nursing students' and teachers' interests, perceptions and expectations. *Nurse Education Today*, 86. <https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.nedt.2019.104311>
- Gjøtterud, S., Hiim, H., Husebø, D., Jensen, L. H., Steen-Olsen, T. H., Stjernestrøm, E., ... Eikeland, O. (2017). *Aksjonsforskning i Norge: Teoretisk og empirisk mangfold* Cappelen Damm Akademisk/NOASP (Nordic Open Access Scholarly Publishing).
- Greek, M. & Jonsmoen, K. M. J. U. (2016). Hvilken tekstkyndighet har studenter med seg fra videregående skole? *Uniped*, 39(03), 255-270.
- Guhde, J. A. (2003). English-as-a-second language (ESL) nursing students: Strategies for building verbal and written language skills. *Journal of Cultural Diversity*, 10(4), 113-117. <https://doi.org/10.4135/9781473935709>
- Hanssen, I. & Helleland, E. H. (2005). Minoritetsspråklige studenter ved norske sykepleiehøgskoler—problemer og utfordringer. *Vård i Norden*, 25(1), 48-51. <https://doi.org/https://doi.org/10.1177/010740830502500110>
- Jonsmoen, K. M. & Greek, M. (2018). Studenter med norsk som andrespråk mangler nødvendige språkferdigheter. *Sykepleien*, 106(72471), 72471. <https://doi.org/https://doi.org/10.4220/sykepleiens.2018.72471>
- Jonsmoen, K. M. & Greek, M. (Red.). (2015). *Språkmangfold i utdanningen - Refleksjon over pedagogisk praksis*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

- Jonsmoen, K. M. (2021). Samtaler som stimulerer til språkutvikling. En studie av språkmakkertilbudet ved OsloMet - storbyuniversitetet. *Uniped* 44(01), 17-30.
- Kjøllesdal, M., Straiton, M. L., Øien-Ødegaard, C., Aambø, A., Holmboe, O., Johansen, R., ... Indseth, T. (2019). *Helse blant innvandrere i Norge Levekårsundersøkelse blant innvandrere -2016*. Oslo: Folkehelseinstituttet.
- Kulbrandstad, L. A. & Ryen, E. (2018). Hvordan læres et andrespråk? Overordnede perspektiver. I A.-K. H. Gujord & G. T. Randen (Red.), *Norsk som andrespråk: perspektiver på læring og utvikling* (s. 27-47). Oslo: Cappelen Damm akademisk.
- Kunnskapsdepartementet. (2016). *Meld. St. 16 (2016-2017) Kultur for kvalitet i høyere utdanning*. Oslo: Kunnskapsdepartementet.
- Mikkonen, K., Elo, S., Tuomikoski, A.-M. & Kaariainen, M. (2016). Mentor experiences of international healthcare students learning in a clinical environment: A systematic review. *Nurse Education Today*, 40, 87-94.
<https://doi.org/https://doi.org/10.1016/j.nedt.2016.02.013>
- Napierkowski, D. & Pacquiao, D. (2010). Academic challenges for culturally diverse students. *UPNAAI Nursing Journal*, 6(1), 9-18.
- Olson, M. A. (2012). English-as-a-second-language (ESL) nursing student success: A critical review of the literature. *Journal of Cultural Diversity*, 19(1), 26-32.
- Sandwall, K. (2010). I learn more at school: a critical perspective on workplace-related second language learning in and out of school. *Teachers of English to Speakers of Other Languages (TESOL)*, 44(3), 542-574. <https://doi.org/https://doi.org/10.5054/tq.2010.229270>
- Scheele, T. H., Pruitt, R., Johnsen, A. & Xu, Y. (2011). What do we know about educating Asian ESL nursing students? A literature review. *Nursing education perspectives*, 32(4), 244-249.
<https://doi.org/https://doi.org/10.5480/1536-5026-32.4.244>
- Selj, E. (2019). Språklige minoriteter i auditoriet (SmiA). *Uniped*, 42(04), 381-399.
<https://doi.org/https://doi.org/10.18261/issn.1893-8981-2019-04-05>
- Sverre, B. L. (2016). Migrasjon og helse - En etnografisk studie av eldre pakistanske kvinner i det norske samfunnet (Doktoravhandling). Universitetet i Oslo, Oslo.
- Sverre, B. L., Jensen, L. H., Stenhammer, A. S., Sandsleth, M. G. & Frisnes, H. (2020). *Akademisk språkkafé – ASK - Et medvirkningsbasert aksjonsforskningsprosjekt - Sluttrapport*. Drammen: Universitetet i Sørøst-Norge.
- Varvin, S. (2015). *Flukt og eksil* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Universitetet i Sørøst-Norge. (2020a). Universitets- og høyskolepedagogikk. Hentet fra <https://min.usn.no/utvikling-og-kompetanseheving/universitets-og-hogskolepedagogikk-article208677-36106.html>
- Universitetet i Sørøst-Norge. (2017a). *Strategi 2017-2021*. Hentet fra: https://www.usn.no/getfile.php/13527724-1576568884/usn.no/om_USN/Strategier/usn_strategi_2017-21.pdf

Universitetet i Sørøst-Norge. (2017b). *Handlingsplan for likestilling og inkludering ved Universitetet i Sørøst-Norge for perioden 2017 – 2021*. Hentet fra:

https://min.usn.no/getfile.php/13522912-1558618004/usn.no/om_USN/Organisering/R%C3%A5d%20utvalg%20og%20ombud/Likestillingsutvalget/Vedtatt%20handlingsplan%20for%20likestilling%20og%20inkludering%20ved%20USN.pdf

Vedlegg

Vedlegg 1: Mandat arbeidsgruppe «Studenter med norsk som andrespråk»

Benevnelse	Studenter med norsk som andrespråk
Periode	Vår-høst 2021
Bakgrunn	<p>Studiedirektør har mottatt henvendelser fra flere områder i organisasjonen vedr. utfordringer som studenter med norsk som 2. språk møter som fokuserer på kommunikasjon, språk, akademisk kultur og akademisk skriving.</p> <p>Utfordringene kommer til uttrykk på ulikt vis:</p> <ul style="list-style-type: none">- I praksisgjennomføring i profesjonsutdanningene- Ved innlevering av akademisk arbeid (mangler akademisk språkforståelse og kompetanse tilknyttet utdanningssystemet i høyere utdanning i norsk kontekst)- En gjentagende utfordring i plagiatsaker som går til klagenemnda- Som del av skikkethetsaker i profesjonsutdanningene- Tilbakemeldinger fra fakultet om frafall fra studiene- Seksjon for opptak har laget en rapport som ser på norskkompetansen til studenter som har sin bakgrunn utenfor Norden, da de har fått innspill fra fakultetene at andelen studenter som ikke har tilstrekkelig operativt kunnskapsnivå i norsk er økende. <p>Flere fakultet har igangsatt prosjekter for deler av studentmassen innenfor kommunikasjon, språk og akademisk kultur, eksempelvis BA i sykepleie i Drammen og Vestfold (ASK), og ved Barnehagelærerutdanning i Vestfold.</p>

		<p>Samtidig er det gjort et godt arbeid med å få oversikt over behov for opplæring i akademisk skriving ved Skrivesenteret i Bø. Det kan være det er erfaringer fra dette som er verdifullt å ta med videre.</p>
Organisering av arbeidet		<p>Studiedirektør har foreslått å nedsette en arbeidsgruppe bestående av: Sonia Muñoz Llord (leder), Maija Heinilä, Jorunn Eriksen Becker, Lubna Makhoul, Øyvind Reidar Bakke Reier, Hanna Kavli Lodberg-Holm, Therese Breen Brudevoll, Ann Marit Roterud Espe, Emmah Hoviosen og Beate Lie Sverre.</p> <p>Arbeidsgruppen vil inviteres til visedekanforum i mai for å legge frem foreløpig arbeid, samt få tilbakemeldinger på eventuelle justeringer som kan gjøres i arbeidet.</p> <p>Før endelig rapport foreligger bør forslag til tiltak legges frem for både LMU, LIU og UFU for innspill</p> <p>Endelig rapport forelegges rektors ledergruppe når den foreligger i løpet av høsten 2021.</p>
	Formål (hvorfor)	<p>Det er viktig for studentene selv, for samfunnet for øvrig og for USN, at alle studenter har gode forutsetninger for å lykkes med studiene sine og at USN kan tilby likeverdige utdanningsmuligheter.</p>
	Mål og delmål (hva)	<p>Arbeidsgruppen bes om å</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kartlegge hvilke tiltak som i dag er igangsatt på de ulike fakultetene, - Tilrettelegge for systematisk kartlegging av opptak og gjennomføring for studenter med norsk som 2. språk - Kartlegge behovene blant de aktuelle studentene
Rammer	Tiltak	<ul style="list-style-type: none"> - Foreslå tiltak som kan gjøres på USN eller i samarbeid regionalt eller nasjonalt

	(Hvordan)	- Forstå organisering av de ulike tiltakene slik at de når de aktuelle fagmiljø og studenter
	Resultat	En rapport med forslag til tiltak og organisering av tiltakene, samt en estimert kostnadsramme.

Vedlegg 2: Pilot for spørreskjema i semesterregistrering for studenter med norsk som andrespråk- høstsemesteret 2021

En av forutsetningene for å kunne tilby N2-studentene en fullgod studiesituasjon er at vi kan finne ut hvilke studenter dette er. Prosjektgruppen har diskutert muligheten for samt fordelene og ulempene ved å til en registrering av N2-studenter.

En klar fordel ved å innhente denne informasjonen, er at USN tidlig i studieløpet kan tilby tiltak direkte til studentene som kan tenkes å ha behov for det. Vi vil dermed kunne komme inn før obligatoriske innleveringer og praksisperioder, og forhåpentligvis bedre studentenes muligheter til å gjennomføre disse på en god måte. Denne informasjonen kan også være til hjelp når det skal settes sammen studiegrupper eller lignende.

Statistikk over denne gruppen er også viktig i et nasjonalt perspektiv. Denne studentgruppen vil ikke bli mindre over tid, og sektoren må være klar over problemstillingene og hvordan vi kan møte dem. Det kan bli økt etterspørsel fra nasjonale aktører som Kunnskapsdepartementet og Unit om informasjon og statistikk om denne gruppen, spesielt i tilfeller hvor det skal gjøres endringer i for eksempel opptakskrav til høyere utdanning eller typen norskopplæring som tilbys på videregående skoles nivå. En tidlig registrering vil la oss følge studentene gjennom studieløpet, samt hente ut statistikk over antall opptatte studenter med norsk som andrespråk, gjennomføringsgrad, praksisgjennomføring, frafall, resultater med mer.

Hvordan registrere hvem som har norsk som andrespråk?

Prosjektgruppen har vurdert flere former for innhenting av denne informasjonen, blant annet å sende ut spørreskjema eller opprette annen manuell metode for innhenting. Ulempen med manuelle løsninger er at de krever mye administrasjon, både i drift og planlegging. Prosjektgruppen ønsker derfor ikke å gå for denne typen løsning.

En bedre løsning er dersom denne informasjonen kan innhentes via FS. Dette har vært diskutert før på flere arenaer, men aldri blitt gjennomført av forskjellige grunner. Prosjektgruppen inngikk dialog med Seksjon for studieadministrative systemer (ved Avdeling for utdanning og studiekvalitet) for å sjekke hvilke muligheter som fantes her, og har sammen med seksjonen arbeidet fram en pilotløsning hvor studentene registrerer morsmål som en del av semesterregistreringen. Denne ble tatt i bruk høsten 2021, og må evalueres i løpet av studieåret 21/22.

Personvern

Et viktig moment når det skal hentes inn denne typen opplysninger, er om studentenes personvern er ivaretatt. Opplysninger om morsmål er tett knyttet opp mot opplysninger om etnisitet, som er regnet som sensitive personopplysninger. Behandlingen av disse er strengere regulert enn ordinære

personopplysninger. Prosjektgruppen har derfor vært i dialogmøte med Paal Are Solberg, som er personvernombud ved USN, om hva vi har lov til å foreta oss her.

Møtet hadde fokus på hvilket behandlingsgrunnlag USN hadde for å innhente disse opplysningene. To behandlingsgrunnlag ble definert:

- Å kunne tilby tilrettelegging og tiltak direkte til studentene dette gjelder, for å bedre deres studiesituasjon og mulighet for gjennomføring
- Å innhente statistikk om N2-studenter som helhet. I statistikken er det en forutsetning at enkeltsøkere ikke kan identifiseres. Statistikken må derfor være uten personopplysninger som kan bidra til at enkeltsøkere kan bli identifisert

USNs avtale om bruk av FS inkluderer allerede godkjenning for å innhente studentdata via FS, og sosiale forhold er inkludert i dette. Godkjenningen forutsetter at hensikten er studieadministrativ og for gjennomføring. Vi har dermed ryggdekning i avtalen for også å innhente opplysninger om morsmål, så lenge vi ikke går ut over behandlingsgrunnlagene definert i punktene over.

Det er også en forutsetning for å innhente denne typen informasjon at studentene kan velge ikke å svare, eller å trekke tilbake denne informasjon dersom de ikke lenger ønsker at denne skal være kjent. Det er derfor mulig for studentene å endre sine svar i Studentweb, og registreringen som er opprettet er også laget med mulighet for å oppgi at man ikke ønsker å svare.

Pilotløsningen

Seksjon for studieadministrative systemer har etter innspill fra prosjektgruppen rigget en løsning hvor et spørreskjema om morsmål er lagt inn i semesterregistreringen for alle nye studenter. Dette er en forsøksordning som må evalueres i løpet av første studieår etter implementering, og vurderes for videre bruk.

Informasjonen som innhentes i registreringen er:

- Hvorvidt studenten har norsk som andrespråk
- Hvilket språk som er søkerens morsmål. Her er det lagt opp til fritekstfelt, og vi ser fra registreringen høsten 2021 at dette kan gjøre at dataene blir vanskelige å bruke. Det må vurderes om dette spørsmålet skal besvares annerledes, for eksempel ved at studenten velger riktig språkgruppe fra en nedtrekksliste. Språkgruppene bør i så fall defineres kulturelt, slik at alle studenter fra for eksempel Midtøsten velger same gruppe
- Hva slags utdanningsbakgrunn studenten har. Dette er også et fritekstfelt, og vi ser at studentene misforstår hva vi er ute etter her, så det må vurderes om spørsmålsteksten må endres noe eller bør kuttes ut. Utdanningsbakgrunn er tatt med her av statistikkhensyn, men også med tanke på å kunne hente ut opptaksgrunnlag på en enkel måte, slik at vi kan sjekke

studentenes bakgrunn nærmere. Senest i vårsemesteret 2021 kom det spørsmål fra Unit om studenter med faget «Norsk for minoriteter med kort botid i Norge» fra videregående skole hadde større vanskeligheter med å gjennomføre studier enn studenter med det ordinære norskfaget. Ettersom vi nå kan hente ut informasjon om utdanningsbakgrunn for disse studentene, blir det enklere å svare på denne typen henvendelser i framtiden. Det blir også mulig å foreta stikkprøver for å sjekke hvilken norskbakgrunn studentene har

Spørreundersøkelsen er satt opp på en slik måte at den vil kreve lite vedlikehold. Svarfristen for undersøkelsen er satt langt fram i tid, noe som betyr at undersøkelsen alltid er «på». Dette betyr også at en student kun trenger å legge inn svar første gang hen registrerer seg – etter det vil tidligere svar ligge inne ved semesterregistrering. Dette gjør det også enkelt for studenten å endre svar hvis hen vil.

Spørreskjemaet er aktivt for hver semesterregistreringsperiode, altså både vår og høst.

Hvordan brukes informasjonen fra spørreskjemaet?

Ettersom spørreskjemaet er lagt inn i semesterregistreringen, vil informasjonen lagres i FS. Den kan hentes ut via rapporter, enten internt i FS eller via Tableau. Ansatte med kjennskap til FS vil kunne hente ut studentlister på denne måten, mens rapporter via Tableau kan hentes ut som faste rapporter og statistikk og legges tilgjengelig for alle ansatte via min.usn.no.

Deler av ønsket om å bruke FS til dette er at FS er tilgjengelig for studieveiledere og andre som kan tenkes å ville hente ut lister og oversikter over hvem dette gjelder, eventuelt flettet sammen med klasselister. Rapportene i Tableau vil i hovedsak være anonymisert statistikk. Hvordan disse skal utarbeides bør være en del av evalueringsprosessen for løsningen, og også muligens ses i sammenheng med det separate prosjektet for gjennomstrømming.

Studentlister i FS

Alle ansatte med rollen FS_SEMREG i FS, kan hente ut studentlister basert på semesterregistreringen. Rapportene som er enklest å bruke til dette er 350.001 Svar på spørreundersøkelse og 350.002 Spørreskjemabesvarelse.

Rapport 350.002 viser spørreskjemaet som ligger i piloten, med alle spørsmålene fordelt per student som har besvart. Denne rapporten er dermed nyttig dersom man for eksempel ønsker å hente fram de komplette besvarelsene og hvilke studenter som har besvart undersøkelsen, heller enn en oversikt over hvilke svar som har kommet inn. Rapporten kan vise fødselsnummer, men ikke studentnummer. Den kan kjøres ned på instituttnivå, og på studieprogram eller for kurs. Den kan også kjøres dersom man ønsker å se svarene til enkeltstudenter.

Rapport 350.001 er derimot godt egnet til å vise et større utvalg svar samtidig. Denne kan filtreres ned på spørsmålsnivå i undersøkelsen, noe som betyr at den kan vise svarene på hvert spesifikke spørsmål. Dermed kan rapporten hente ut alle som har svart ja på at de har norsk som andrespråk, for eksempel, eller alle som har svart at de har utenlandsk videregående skole. Dette kan være nyttig i de tilfellene hvor man ønsker å sette opp kollokviegrupper basert på utdanningsbakgrunn, for eksempel. Rapporten kan settes opp ned på studieprogramnivå, og kan vise studentnummer, fødselsnummer eller personnavn.

Potensielle utfordringer

Selv om et spørreskjema via semesterregistreringen fremstår som den beste løsningen for å hente inn informasjon om morsmål fra studentene, er det noen utfordringer knyttet til å bruke semesterregistreringen på en slik måte. Siden dette er en pilotordning er utfordringene foreløpig kun potensielle, men de kan fort bli reelle og vi må derfor være forberedt på dem.

- **Studentene kan reagere på en lang semesterregistrering, og ikke gjennomføre den innen fristen**

Etttersom semesterregistreringen er obligatorisk, og noe studentene må gjennom for å beholde studieplassen sin, er det uvisst hvor stor risiko det er for at studentene ikke gjennomfører den. Derimot er det mulig at vi vil se en forsinkelse i registreringen, og at flere studenter enn i dag ikke vil gjennomføre innen fristen 1. september (1. februar for studier med oppstart i vårsemesteret). Dette kan føre til en noe økt arbeidsbelastning rundt fristen for registrering for studieveiledere og administrativt ansatte som jobber med semesterregistrering.

Vi har ikke sett på statistikken for semesterregistrering for 2021 i forhold til 2020 og 2019, men prosjektgruppen har ikke mottatt tilbakemeldinger om at det nye spørreskjemaet har ført til utfordringer for semesterregistreringen. I overkant av 2800 søkere har høsten 2021 registrert at de har annet morsmål enn norsk.

- **Ønsker om ytterligere innhenting av informasjon via semesterregistreringen**

Det blir stadig mer relevant for fagmiljøene å vite hva slags utdanningsbakgrunn studentene har, eller innhente annen informasjon som per i dag ikke ligger lett tilgjengelig i FS. At det er åpnet for å legge inn spørsmål om morsmål i semesterregistreringen kan føre til at det kommer flere forespørsler om informasjonsinnhenting i semesterregistreringen. Det må i så fall tas en avveining på hva som er viktig informasjon for USN å hente inn på denne måten, og hva som må innhentes på annen måte. Det kan bli aktuelt å måtte utarbeide nye rutiner og løsninger her. Dersom det viser seg at det er store felles problemstillinger som løftes, og mange miljøer trenger samme type informasjon, bør en løsning diskuteres sentralt.

- **Behov for endringer i registreringen**

Registreringen høsten 2021 er en pilotordning, og det er å forvente at denne må justeres. Dersom spørreskjemaet endres slik at et eller flere spørsmål blir fundamentalt forskjellig, vil dataene som er hentet inn høsten 2021 bli ugyldige for statistikkbruk. Vi vil da kun kunne bruke statistikk fra første registrering etter at endringene tro i kraft.

- **Eierskap og videre drift**

Pilotordningen er etablert i prosjekt, og videre eierskap og drift er ikke avklart. Vi anser at drift er tilnærmet selvgående, men det bør etableres hvem som har eierskap til ordningen. Prosjektgruppen anbefaler at eierskap ligger sentralt i USN, og at alle fakulteter samt administrasjon har tilgang til rapporter som utarbeides.

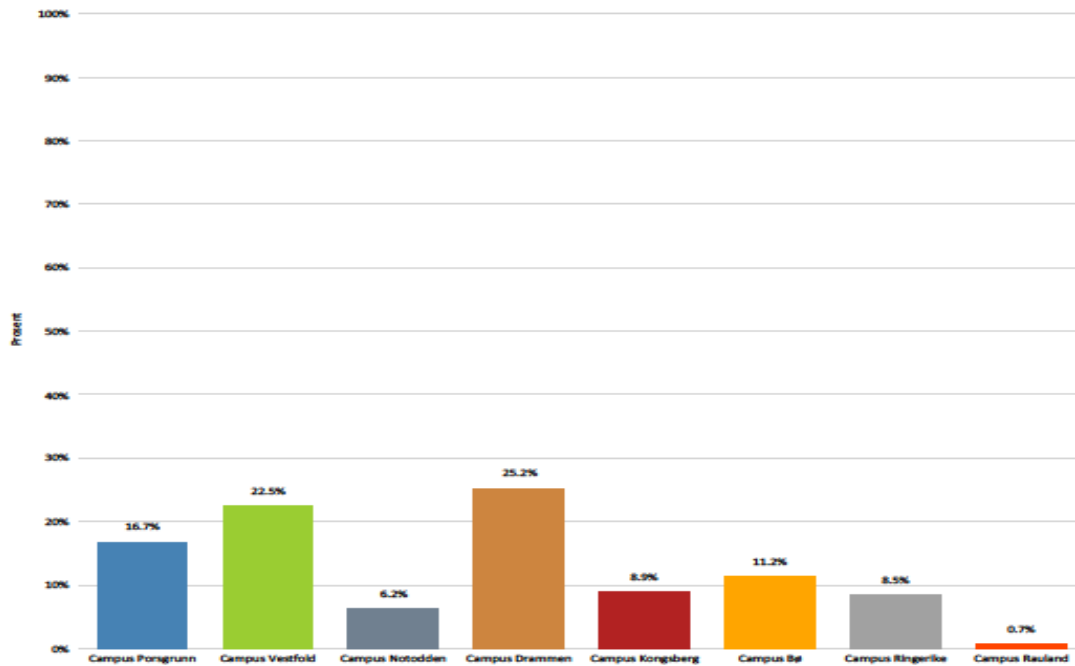
Vedlegg 3: Kartlegging av støtte under studier blant studenter med norsk som andrespråk

Spørreundersøkelse - studenter med norsk som andrespråk.

25.10.2021 10:39

Spørreundersøkelse - studenter med norsk som andrespråk.

1. Kryss av for hvilket Campus du tilhører

Navn	Prosent
Campus Porsgrunn	16,7%
Campus Vestfold	22,5%
Campus Notodden	6,2%
Campus Drammen	25,2%
Campus Kongsberg	8,9%
Campus Bø	11,2%
Campus Ringerike	8,5%
Campus Rauland	0,7%
N	872

Powered by www.questback.com

Skriftserien nr. 121
2023

—
**Studenter med norsk som andrespråk –
Forslag til støttende studietiltak**
—

Forfattere:
Sonia Muñoz Llort, Jorunn Eriksen Becker,
Therese Breen Brudevoll, Lubna Makhoul, Hanna Kavli Lodberg-Holm,
Hilde Therese Løvig-Larsen, Maija Heinilä og Beate Lie Sverre
—

ISBN 978-82-7206-759-4
ISSN 2535-5325

—
usn.no

